

Karkkilan kaupunki

22.9.2021 s. 1/4

Rakennusvalvontatoimisto

PL 50, 03601 Karkkila

Karkkilan luonnonsuojeluyhdistys ry:n

OIKAISUVAATIMUS maisematyölupapäätöksestä LP-21-0112-M, siemenpuuhakkuut Vattolan kylä tilalla Mäkilä Rn:o 1:225

Vaadimme maisematyölupapäätöksen kumoamista ja lupapäätöksen uudelleen valmistelua seuraavin perustein:

- Päätöksessä ei ole otettu huomioon oikeusvaikutuksen osayleiskaavan kaavamääräyksiä.
- Lupapäätöksessä ei ole riittävällä tavalla huomioitu luonnonsuojelulain ja -asetuksen (Luonnonsuojelul. 1096/1996 47 § 2 momentti ja 49 §) ja metsälaki 10§:n suojelumääräyksiä eikä maankäyttö- ja rakennuslain vaatimuksia (MRL 140§ 1 momentti, maiseman suojelu).
- Päätöstä ei ole perusteltu riittävästi hallintolain edellyttämällä tavalla (HL 434/2003 45§ ja 50 §).

Perustelut

Yleiskaavamääräysten vastaisuus

Hakkuualue sijaitsee lähes kokonaisuudessaan luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen merkittävällä luo-alueella. Karkkilan keskustaaajan ja kaakkoisosan oikeusvaikutuksen *osayleiskaavan luo-alueen kaavamääräyksissä todetaan, että aluetta on hoidettava siten, että edistetään luonnon monimuotoisuuden ja erityispiirteiden säilymistä.*

Alueen luo-merkintä on pakottava ja se perustuu yleiskaavaa varten laadittuun luontoselvitykseen (Tammelin 2009), jossa kyseinen alue todettiin erämaaluonteiseksi luonnon monimuotoisuusalueeksi.

Suunniteltu hakkuualue on säilynyt luonnontilaisena. Vuonna 2020 laaditussa Metso-inventoinnissa (Liite 3. Karkkilan potentiaalisten METSO-kohteiden inventoinnit 2020) koko suunniteltu hakkuualue on todettu Metso-suojeluohjelmaan soveltuvaksi. Ko. selvityksessä alue on kuvattu seuraavasti "Kuvio 12: Metso 2-. Noin 60-70-vuotiaasta harventamatonta kuusikkoa. Myös haapaa. Maapuustoa 2-4m³/ha. Eirakenteisuutta. Pieniä jyrkenteitä. Leimikko... Luokassa II ovat muut monimuotoisuuden kannalta merkittävät kohteet, joissa on jo monimuotoisuuden kannalta tärkeitä puuston rakennepiirteitä tai monipuolista lajistoa."

[Lisätietoa METSO-ohjelmasta. Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelma (METSO) on vapaaehtoiseen suojeluun perustuva metsien monimuotoisuutta turvaava ohjelma. Mikäli tarjottu metsä hyväksytään METSO-kohteeksi, valtio korvaa metsänomistajalle kustannukset, joita puuntuotannon tulonmenetyksistä ja luonnonhoidosta aiheutuu.]

Maisematyöluvapäätöksessä sallitaan avohakkuut (=siemenpuuhakkuut) koko hakkuualueella osayleiskaavan luo-alueen kaavamerkintöjen vastaisesti. **Katsomme, että luo-alue tulee jättää kaiken metsänkäsitteilyn ulkopuolelle.**

Uusimaa-kaavan 2050 - luonnonsuojelualueet ja varaukset

Haukkamäen ja Ruuhilammen lampi- ja kallioalue on mainittu Uusimaa-kaavassa 2050 (ei vielä lainvoimainen) suojeltavaksi alueeksi. Alue on vähintään maakunnallisesti arvokas luonnonympäristö, jolla on edellytykset toteutua luonnonsuojelulain mukaisella menettelyllä. (Uusimaa-kaava 2050. Selostuksen liiteaineisto 2: Suojelualueiden kohdetiedot)

Maankäyttö- ja rakennuslain 140§:n tulkinnasta

Hakkuualue sijaitsee luonnon ja maisemansuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokkaan Haukkamäen kallioalueen Kakarinmäen jyrkähkösti nousevalla koillisrinteellä, joka reunustaa Sontiaisen ja Ruuhilammen yhdistävää puroalaksoa ja rotkoa. Haukkamäen kallioalueen maisema- ja luontoarvot on todettu Suomen ympäristökeskuksen valtakunnallisen kallioalueinventoinnin Uusimaa-raportissa (Luonnon ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Uudellamaalla. Jukka Husa ja Jari Teeriaho. Suomen ympäristökeskus 2004).

Maankäyttö- ja rakennuslain 140§ Maisematyöluvan edellytykset pykälän 1 momentin mukaan **"maisematyöluva on myönnettävä, jollei toimenpide vaikeuta alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen taikka turmele kaupunki- tai maisemakuvaa".**

Hankkeen vaikutuksia maisemaan voi tuskin kukaan kiistää. Metsien toipuminen avohakkuista kestää vuosikymmeniä, jopa sata vuotta.

Katsomme, että avohakkuut Kakarinmäen jyrkillä rinteillä sijaitsevassa kuivahkossa kangasmetsässä turmelevat suojeltavan luonnon monimuotoisuuden ja erityispiirteet pysyvästi ja vaikeuttavat alueen käyttämistä kaavassa varattuun tarkoitukseen.

Uhanalaisen saukon elinympäristö vaarantuu

Edellä mainitussa Metso-kohteiden inventoinnissa (liite 3) tehtiin luontodirektiivillä suojellun saukon (Lutra lutra) jätöksien löydös, joka sijoittuu Sontiaisen ja Ruuhilammen välisen puron varrelle suunnitellun hakkuualueen reuna-alueelle tai hakkuualueen välittömään läheisyyteen. [huomautus: tarkat koordinaatit puuttuvat Metso-inventoinnin kartoista]

Luonnonsuojelulain 47§:n 2 momentin mukaan **"Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty."**

Saukon jätökset ovat tunnusmerkkejä lajin levähdys- ja lisääntymispaikan tunnistamisessa. (lähde: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. Suomen ympäristö 1/2017).

Hakkuualueen metsälaki 10§:n mukaiset arvokkaat elinympäristöt on rajattava suojavyöhykkein hakkuiden ulkopuolelle

Luonnonsuojeluyhdistys teki pienimuotoisen maastokartoituksen suunnitellulle hakkuualueelle. Havaintojemme perusteella vaikuttaa siltä, että noin 75 prosenttia suunnitellusta hakkuusta on metsälaki 10§:n mukaan erityisen suojeltavaa arvokasta elinympäristöä. Hakkuualue on pääosiltaan vähintään kymmenen metriä korkea jyrkänne ja sen välitön alusmetsä. Metsälaki 10 b §:n mukaan **"Jyrkenteissä ja niiden välittömissä alusmetsissä ei saa toteuttaa puunkorjuuta".**

Lisäksi metsälain 10 §:n mukaan suojeltuja, monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat lähteiden, **purojen** ja pysyvän vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä enintään 0,5 hehtaarin suuruisten **lamplen välittömät lähilympäristöt**.

Suunnittelut avohakkuut ulottuvat Sontiaisen ja Ruuhilammen puron (noron) lähilympäristöön. Suomen ympäristökeskuksen Pienvesioppaassa todetaan **"Metsäkeskuksen (2018a) ohjeistuksessa metsälain 10 §:n tarkoittamien erityisen tärkeiden elinympäristöjen rajaamisesta ja käsittelystä suositellaan vähintään puuston keskipituuden levyistä suojavyöhykettä tasaisessa maastossa sijaitseville pienvesielympäristöille."** (Pienvesiopus. Pienvesien tunnistaminen ja lainsäädäntö. Suomen ympäristökeskus 2019)

Nyt käsillä olevassa lupapäätöksen ehdoissa esitetään toive **"Hakkuissa tulee kiinnittää huomiota hakkuiden seurauksina syntyvien valumavesien määrään ja virtauksien lisääntymiseen. Hakkuiden ja niitä edellyttävän maanmuokkauksen aiheuttamat muutokset Ruuhilammen veden laatuun tulee pitää mahdollisimman pieninä tai kokonaan estää. Erityistä huomiota on kiinnitettävä puron ympäristön säilymiseen."**

Käsityksemme mukaan metsälaki 10§:n mukaiset arvokkaat elinympäristöt on mahdollista turvata ainoastaan siten, **että lupaehdoissa määritellään selkeät hakkuiden ulkopuolelle jäävät suojavyöhykkeet (puron lähilympäristö).**

Toteamme myös, että maisematyölupahakemuksen hankekuvauksesta ei käy ilmi, että luvan hakija olisi tunnistanut hakkuualueen luontokohteita ja rajannut ne metsänkäsittelyn ulkopuolelle. Esimerkiksi Tapio-yhtiö toteaa luo-alueiden metsänkäsittelystä seuraavasti **"Metsänkäsittelyn yhteydessä luontokohteiden tunnistaminen, luontoalueen rajaaminen ja töiden huolellinen suunnittelu ja toteuttaminen ovat tärkeitä työvaiheita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi."** (Metsätalouden näkökulmia yleiskaavamerkintöihin. Tapio 2015).

Uudelleen valmistelluissa lupaehdoissa on edellytettävä **metsälaki 10§:n mukaisten erityisen arvokkaiden elinympäristöjen kartoitusta/selvitystä ja hakkuusuunnitelman tarkentamista metsä- ja luonnonsuojelulain vaatimusten mukaiseksi.**

Maisematyölupapäätökset virheet ja puutteet

Päätöstä ei ole perusteltu riittävästi. (Hallintolaki 45§ Päätöksen perusteleminen. Perusteluissa on ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun sekä mainittava sovelletut säännökset.)

Rakennusvalvonta ei ottanut huomioon päätöksessään asiantuntijalausuntoja (kaupungin kaavoitus ja ympäristönsuojelu). Esimerkiksi perustelematta on jäänyt miksi luonnon monimuotoisuuden kannalta alueen kaavamerkintöjen vaatimuksia ei ole huomioitu lupapäätöksessä. Myös kaupungin Ympäristönsuojelun lausunnossaan tekemät ehdotukset hakkuumenetelmistä on jätetty huomioimatta (Ympäristönsuojelu **"Hakkuut tulisi toteuttaa talousmetsien luonnonhoitosuosituksia noudattaen ja siten että niissä huomioidaan hakkuiden maisemalliset vaikutukset sekä alueen erityspiirteet...Myös lahopuiden jättämistä tulisi suosia"**)).

Lisäksi kaikki Karkkilan luonnonsuojeluyhdistyksen huomautuksissaan esittämät huomiot ja vaatimukset on sivuutettu täysin. Rakennusvalvonnan olisi pitänyt perustaa päätöksensä oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan, asiantuntijaviranomaisten lausuntoihin ja ottaa huomioon maankäyttö- ja rakennuslain lisäksi mm. luonnonsuojelulain määräykset. Muunlainen ratkaisu olisi pitänyt perustella, myös se miksi päätös poikkeaa osayleiskaavasta, määräyksistä ja asiantuntijaviranomaisten lausunnoista.

Yhteenveto

Karkkilan luonnonsuojeluyhdistys ry:n kanta on, että maisematyölupapäätös on oikeusvaikutteisen yleiskaavan vastainen (*luo-alueen kaavamääräykset*) eikä ota huomioon luonnonsuojelulain 47 § 2 momentin ja 49 §:n suojeluvaatimuksia ja maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämää alueen käyttämistä oikeusvaikutteisessa yleiskaavassa varattuun tarkoitukseen (*luonnon monimuotoisuuden ja erityispiirteiden säilyminen, MRL 140§ 1 momentti*).

Katsomme, että maisematyölupapäätös tulee kumota ja valmistella uudelleen.

Uudelleen valmistellun lupapäätöksen lupaehdoista:

- * Luo-alue tulee jättää kaiken metsänkäsittelyn ulkopuolelle
- * muilta osin maanomistajalta edellytetään metsälaki 10§:n mukaisten arvokkaiden elinympäristöjen kartoitusta/selvitystä ja luontodirektiivin mukaisesti erityisesti suojeltavan lajin saukon elinympäristön kartoitusta ja rajaamista hakkuiden ulkopuolelle
- * ennen hakkuiden aloittamista hakkuusuunnitelma, jossa on huomioitu luontokartoitusten havainnot, on hyväksyttävä rakennusvalvonnassa

Toteamme, että maanomistajalla on ollut tiedossaan yleiskaavamerkintä luo-suojelualue, joka vaikuttaa metsänkäsittelyyn. Metsänomistajien taloudellisiin menetyksiin on luotu valtion rahoittamat korvausjärjestelmät kuten vapaaehtoiseen suojelun tukemiseen tarkoitettu Metso-ohjelma ja ympäristötuki, joka on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen.

Pyydämme saada tiedoksemme ympäristölautakunnan päätöksen oikaisuvaatimuksestamme maisematyölupapäätöksestä LP-21-0112-M (sähköinen versio riittää).

Karkkilassa 22.9.2021

Karkkilan luonnonsuojeluyhdistys ry.

Tina Mattsson, pj

tinam@luukku.com

Anna Kytömäki/sihteeri

LIITE 1: Virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös maisematyölupapäätöksestä LP-21-0112-M

LIITE 2: Karkkilan luonnonsuojeluyhdistyksen huomautus maisematyölupahakemuksesta LP-224-2020-00265, siemenpuuhakkuut Vattolan kylä tilalla Mäkilä Rn:o 1:225

LIITE 3: Karkkilan potentiaalisten METSO-kohteiden inventoinnit 2020: Granbacka/Kuusimäki ja Haukkamäki. Juha Kinnunen & Timo Metsänen. Luontoselvitys Metsänen 2020.